

Hazai akác kínálat alakulása 2002–2012

(Black Locust Supply Tendencies in the Period of 2002–2012)

Stark Magdolna* – Lett Béla

Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar
Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet

Kivonat

A tanulmány az akác szerepét vizsgálja egyrészt az állami és a magán szektor szempontjából, másrészt a hazai erdőterületben, élőfakészletben és fakitermelésben. Az erdészeti termékek és szolgáltatások kínálati struktúráján belül az erdei fatermékek, választékok fafajösszetételének és a fafajonkénti választékmegoszlás alakulásának bemutatásával képet ad az akác piaci potenciáljáról.

Kulcsszavak: akác, erdei fatermékek, választékösszetétel, nettó fakitermelés fafaj megoszlása

Abstract

The study examines the role of Black Locust (*Robinia pseudoacacia*) in one respect from the view point of the state and private forest sector, and in other respects in terms of the Hungarian forest land, growing stock and timber harvesting. The paper demonstrates the market potential of Black Locust through presenting the development of wood forest products, species composition of assortments and assortment distribution by species within the supply structure of forest products and services.

Keywords: Robinia, wood forest products, assortment composition, species distribution net timber harvesting

Bevezetés

Az akác (*Robinia*) európai elterjedése az 1600-as évek elejére tehető, térfoglalása különösen Magyarországon volt gyors. Európában Románia, Olaszország, Franciaország, Szerbia, Bulgária, Szlovákia és Ukrajna rendelkezik jelentősebb állományokkal, és különösen gyorsan terjed Kínában és Dél-Koreában is. (Molnár, 2010) Jelenleg a magyar erdők 24%-a akácos. Az akácerdők területét tekintve (464 ezer ha) Magyarország az első az európai országok között, ezért is tekintik az akácot jellegzetesen magyar fafajnak a fapiacon.

Az akácfa vegyszeres kezelés nélküli is természetesen tartós (kiváló gomba- és rovarállóságú, a különböző környezeti és éghajlati hatásokat jól viseli), tehát kitüntetetten környezetbarát anyagnak tekinthető, kiválóan alkalmazható a biotermesztésben, alkalmas a trópusi keményfák kiváltására. Jól alkalmazható kültéri berendezésekhez (kültéri bútorok,

* Levelező szerző: stark.magdolna@emk.nyme.hu

játszóterek), kültéri burkolatokhoz, kerítésekhez, táمبرendezésként (oszlop, karó). Az épületasztalos ipar a csaphornyos és szalag parketta, lépcső és korlát valamint a falburkolatok alapanyagaként tekint rá. Az akácfa hagyományosan a bognáripár alapanyaga is, kiváló szerszámnyelek készítésére. Napjainkra nyilvánvalóvá vált, hogy a hordóipar számára is elsőrendű alapanyag. Ritka az akácdongák törése hajlításkor, semmilyen vágásirány esetén nem engedi át a folyadékot, és az akácfa jellegzetes illata és színe nincs negatív hatással a tárolt bor minőségére. Az akácfaának a forgácslemez-gyártásban mint keverék fafajnak van rendeltetése. Az akác szerepe az energetikai hasznosítás terén is meghatározó. (Molnár, 2010).

A piacorientált gazdálkodás szempontjából az erdőgazdálkodók számára hasznos, ha az erdészeti termékek és szolgáltatások kínálati struktúráján belül ismert az erdei fatermékek, választékok fafajösszetétele, a fafajonkénti választékmegoszlás. Az állami és a magán szektorra vonatkozóan a gazdálkodási körülményekről, a piac kínálati oldaláról a NÉBIH Erdészeti Igazgatósága által közzé tett statisztikákból tájékozódhatunk.

Az akác súlya az állami és magán erdőgazdálkodásban

A különböző fajok aránya az állami és magán szektorban jelentősen eltér. Az akácra fókuszáló vizsgálatunk miatt a területfoglalás és fatérfogat szempontjából a hosszú vágásfordulójú kemény lombos (HVFK) állományokat összevontan kezeljük. Az 1. táblázat adatai rámutatnak arra, hogy az akác erdőterület kétharmada a magán erdőgazdálkodásban van, annak mintegy 38%-a, így gazdálkodása ebben a szektorban meghatározó. Jelentőségét fokozza, hogy a nem hosszú vágásfordulójú kemény lombos (N-HVFK) fajok között is 55%-os a terület aránya. Az akác véghasználati fatérfogat közel 50%-át is a magán szektor biztosítja. A kitermelt fatérfogat közel egynegyedét is az akác adja, és ennek mintegy 70%-a a magán szektorban képződik (2. táblázat).

1. táblázat: Az állami és a magán tulajdonú erdők jellemzői, fafajviszonyai (2009)

Faj	Erdőterület		Véghasználati terület		Élőfakészlet		Véghasználati fatérfogat	
	Állami-közösségi	Magán	Állami-közösségi	Magán	Állami-közösségi	Magán	Állami-közösségi	Magán
	E ha	E ha	E ha	E ha	M m ³	M m ³	E m ³	E m ³
HVFK	655	251	5,5	1,3	154,6	50,7	1853	403
Akác	140,1	306,7	2,3	4,8	15,2	32,9	378,4	819,6
%	13,3	38,0	20,5	57,0	6,6	25,3	12,5	48,8
NNY	42,6	81,2	1,3	1,4	6,4	9,5	286,5	245,5
A+NNY	183	388	3,6	6,2	21,6	42,4	665	1065
ELL	93	80	0,8	0,5	20,6	15,0	176	119
Fenyő	125,5	87,4	1,3	0,4	32,4	21,7	332,4	92,6
ELL+F	218	167	2,1	0,9	53,0	36,7	508	211
N-HVFK	401	555	5,7	7,1	74,6	49,1	1173	1276
Összes	1055,7	806,3	11,2	8,4	229,3	129,8	3025,7	1679,2

HVFK = hosszú vágásfordulójú kemény lombos fajok

N-HVFK = a nem hosszú vágásfordulójú kemény lombos fajok

2. táblázat: Az akác részaránya a hazai erdőterületben, élőfakészletben és fakitermelésben (2012)

Fafaj	Terület	Élőfa-készlet	Fakitermelés		
			Összes	Állami	Magán
	%	%	E m ³	E m ³	E m ³
HVFK	(43,1)	(57,5)	3191	2516	675
Többi lombos	(11,2)	(12,1)			
Akác	24,0	13,5	1793	555	1238
%			23,2	12,5	37,7
Nemes Nyár	6,4	4,4	1113	380	733
A-NNY	30,4	17,9	2906	935	1971
Egyéb lágylombos	15,3	9,7	570	320	250
Fenyő	11,2	14,9	1065	680	385
ELL+F	26,5	24,6	1635	1000	635
N-HVFK	(56,9)	(42,5)	4541	1935	2606
Összesen	100	100	7732	4451	3281

HVFK = hosszú vágásfordulójú kemény lombos fafajok

N-HVFK = a nem hosszú vágásfordulójú kemény lombos fafajok

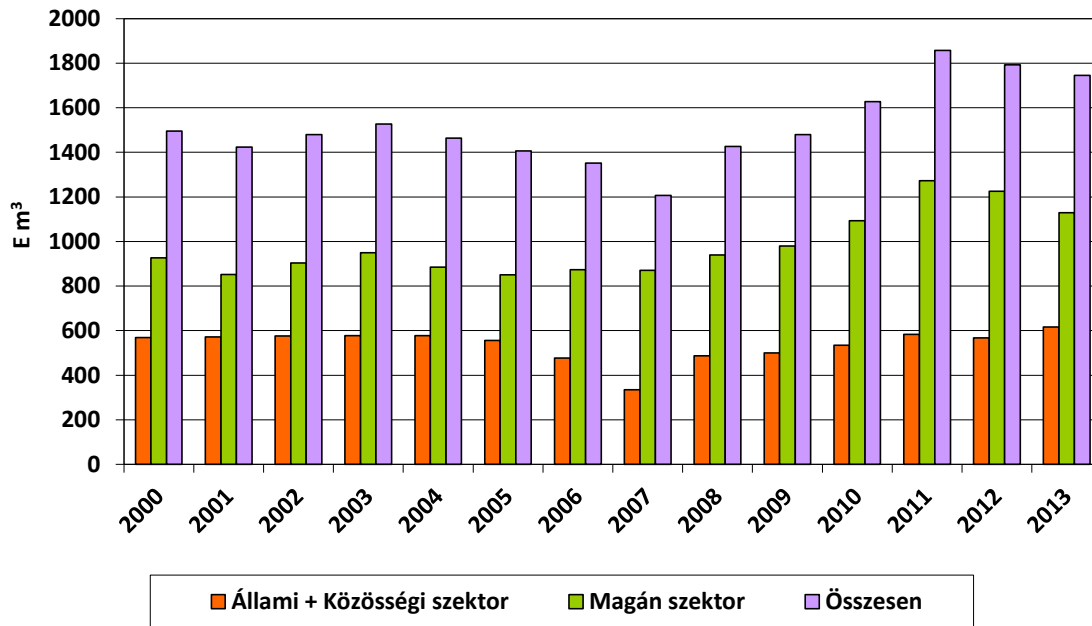
Forrás: NÉBIH Erdészeti Igazgatóság: Erdővagyon, Erdő- és fagazdálkodás Magyarországon

A fakitermelési adatok alakulását részletesebben vizsgálva megállapítható, hogy a 2000. évi mintegy 1,5 millió m³-ről napjainkig 1,8 millió m³-re emelkedett az akác bruttó kitermelése (3. táblázat, 1. ábra). Ezzel a mennyiséggel első a hazai fafajok között, 400–800 ezer m³-rel maga mögé szorítva a tölgyet. Így a fakereskedelemben is meghatározó szerepet tölt be.

3. táblázat: Akác bruttó fakitermelés alakulása 2000–2013

Év	Állami + Közösségi szektor	Magán szektor	Összesen	M.e.: E m ³
				Magán / Állami
2000	568	927	1495	1,63
2001	572	852	1424	1,49
2002	577	904	1481	1,57
2003	577	950	1527	1,65
2004	578	885	1463	1,53
2005	550	850	1400	1,55
2006	477	874	1351	1,83
2007	465	871	1336	1,87
2008	488	940	1428	1,93
2009	500	980	1480	1,96
2010	535	1093	1628	2,04
2011	583	1273	1856	2,18
2012	560	1225	1785	2,19
2013	602	1129	1731	1,88

Forrás: NÉBIH Erdészeti Igazgatóság: Erdővagyon, Erdő- és fagazdálkodás Magyarországon

1. ábra: Akác bruttó fakitermelés alakulása szektoronként

Erdei faválasztékok termelése Magyarországon

A nettó, még inkább a vastagfa kitermelés statisztikája már közelebb visz bennünket a fáhasznosítási mennyiségekhez és arányokhoz, amelyben az akác a kitermelés kb. egyötödét jelenti, egész fajaj-csoportokhoz mérhető értékekkel. Az akác erdőállományok mennyiségi és minőségi jellemzői gyengék (jelentős a talajkötő, kiegészítő szerep), de választék összetételében a rönk, az egyéb fűrésziapi alapanyag mégis meghaladja a cser – gyertyán – egyéb keménylomb (CS-GY-EKL), illetve az egyéb lágy lombos (ELL) fafajcsoportokét. A 2000'-es években a fa energetikai szerepének felértékelésekor (amely a tűzifa árában is megjelent) az akác tűzifa aránya is fokozatosan emelkedett. (4. táblázat)

4. táblázat: A nettó fakitermelés fajaj megoszlása választékonként (2002 – 2012)

2002	T-B		CS-GY-EKL		A		NY - FÜ		ELL		F		Összesen	
	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%
Rönk	464,0	33,4	89,9	6,5	123,8	8,9	532,5	38,3	41,9	3,0	138,2	9,9	1390,2	100
Egyéb fűr. ip. alapanyag	78,8	28,9	27,8	10,2	36,2	13,3	90,2	33,1	4,2	1,5	35,5	13,0	272,6	100
Papírfa, rostfa	183,9	16,0	254,5	22,2	8,3	0,7	245,5	21,4	94,0	8,2	361,2	31,5	1147,5	100
Egyéb iparifa	48,3	10,9	27,8	6,3	201,8	45,7	106,7	24,2	2,6	0,6	54,3	12,3	441,4	100
Vastag tűzifa	635,0	28,0	761,5	33,6	749,3	33,1	35,7	1,6	43,3	1,9	42,2	1,9	2267,0	100
Összes vastagfa	1410,0	25,5	1161,5	21,0	1119,3	20,3	1010,6	18,3	186,0	3,4	631,3	11,4	5518,7	100
Összesen	1480,0	25,4	1246,0	21,3	1232,0	21,1	1042,0	17,9	193,0	3,3	644,0	11,0	5837,0	100

4. táblázat folyt: A nettó fakitermelés fajaj megoszlása választékonként (2002 – 2012)

2004	T-B		CS-GY-EKL		A		NY - FÜ		ELL		F		Összesen	
	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%
Rönk	408,3	34,5	54,0	4,6	104,9	8,9	470,6	39,7	37,7	3,2	108,9	9,2	1184,4	100
Egyéb für. ip. alapanyag	63,2	18,9	23,4	7,0	39,8	11,9	134,2	40,2	6,3	1,9	67,4	20,2	334,3	100
Papírfa, rostfa	144,3	15,1	149,3	15,6	9,5	1,0	215,2	22,5	74,4	7,8	364,3	38,1	956,9	100
Egyéb iparifa	28,4	9,1	24,3	7,8	176,4	56,5	54,2	17,4	2,7	0,9	26,3	8,4	312,3	100
Vastag tűzifa	754,8	29,4	917,1	35,7	736,8	28,7	47,0	1,8	45,7	1,8	70,0	2,7	2571,4	100
Összes vastagfa	1399,0	26,1	1168,1	21,8	1067,4	19,9	921,4	17,2	166,7	3,1	636,9	11,9	5359,4	100
Összesen	1467,0	25,9	1254,0	22,2	1167,0	20,6	950,0	16,8	174,0	3,1	648,0	11,4	5660,0	100
2006														
Rönk	419,8	34,1	46,3	3,8	95,4	7,8	465,0	37,8	29,9	2,4	172,8	14,1	1229,2	100
Egyéb für. ip. alapanyag	59,4	19,0	18,5	5,9	25,7	8,2	111,4	35,6	7,8	2,5	90,2	28,8	312,9	100
Papírfa, rostfa	91,9	10,4	105,7	12,0	2,8	0,3	205,1	23,3	38,3	4,3	437,8	49,7	881,6	100
Egyéb iparifa	39,3	12,5	10,5	3,3	157,7	50,0	69,4	22,0	2,6	0,8	36,1	11,4	315,7	100
Vastag tűzifa	829,0	29,4	991,5	35,1	738,0	26,1	77,4	2,7	89,3	3,2	98,2	3,5	2823,5	100
Összes vastagfa	1439,3	25,9	1172,6	21,1	1019,6	18,3	928,3	16,7	167,9	3,0	835,3	15,0	5562,9	100
Összesen	1519,0	25,7	1273,0	21,5	1141,0	19,3	956,0	16,2	177,0	3,0	847,0	14,3	5913,0	100
2008														
Rönk	346,2	32,6	28,5	2,7	65,0	6,1	460,7	43,4	22,0	2,1	140,2	13,2	1062,5	100
Egyéb für. ip. alapanyag	57,0	18,1	10,4	3,3	38,5	12,2	132,8	42,1	4,3	1,4	72,8	23,1	315,7	100
Papírfa, rostfa	198,2	21,6	113,3	12,3	2,5	0,3	235,9	25,7	24,1	2,6	344,4	37,5	918,4	100
Egyéb iparifa	28,1	9,0	16,4	5,2	136,3	43,6	57,8	18,5	19,9	6,4	54,2	17,3	312,8	100
Vastag tűzifa	858,6	29,4	948,4	32,5	828,3	28,4	64,4	2,2	119,4	4,1	100,2	3,4	2919,3	100
Összes vastagfa	1514,6	27,4	1152,5	20,8	1075,4	19,5	952,0	17,2	197,3	3,6	724,0	13,1	5528,7	100
Összesen	1576,0	26,5	1232,0	20,7	1210,0	20,3	987,0	16,6	207,0	3,5	745,0	12,5	5957,0	100

4. táblázat folyt: A nettó fakitermelés fajaj megoszlása választékonként (2002 – 2012)

2010	T-B		CS-GY-EKL		A		NY - FÜ		ELL		F		Összesen	
	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%
Rönk	509,0	37,3	50,7	3,7	107,1	7,8	501,2	36,7	37,6	2,8	159,4	11,7	1365,0	100
Egyéb fűr. ip. alapanyag	74,2	21,0	18,6	5,3	37,3	10,5	120,7	34,2	9,0	2,5	93,7	26,5	353,5	100
Papírfa, rostfa	181,1	19,0	129,8	13,6	9,2	1,0	224,0	23,5	34,3	3,6	373,5	39,2	951,8	100
Egyéb iparifa	26,5	6,7	16,1	4,1	211,4	53,7	90,3	22,9	4,7	1,2	44,8	11,4	393,7	100
Vastag tűzifa	865,5	29,5	921,4	31,4	883,5	30,1	59,2	2,0	108,8	3,7	97,1	3,3	2935,5	100
Összes vastagfa	1656,3	27,6	1136,7	18,9	1248,3	20,8	995,3	16,6	194,4	3,2	768,4	12,8	5999,5	100
Összesen	1741,0	27,2	1238,0	19,3	1405,0	21,9	1030,0	16,1	207,0	3,2	785,0	12,3	6406,0	100
2012														
Rönk	410,4	28,4	49,2	3,4	77,6	5,4	640,2	44,2	43,8	3,0	226,0	15,6	1447,3	100
Egyéb fűr. ip. alapanyag	63,0	13,9	14,1	3,1	59,1	13,0	201,2	44,3	10,2	2,3	106,8	23,5	454,4	100
Papírfa, rostfa	229,9	18,3	184,8	14,7	23,1	1,8	346,1	27,6	39,7	3,2	431,2	34,4	1254,8	100
Egyéb iparifa	24,0	5,8	29,8	7,2	210,7	50,6	42,6	10,2	10,0	2,4	99,3	23,8	416,4	100
Vastag tűzifa	922,1	26,1	1035,6	29,3	1200,3	33,9	93,4	2,6	149,1	4,2	138,2	3,9	3538,7	100
Összes vastagfa	1649,4	23,2	1313,5	18,5	1570,9	22,1	1323,5	18,6	252,7	3,6	1001,4	14,1	7111,5	100
Összesen	1753,0	22,7	1438,0	18,6	1793,0	23,2	1404,0	18,2	279,0	3,6	1065,0	13,8	7732,0	100

Forrás: NÉBIH Erdészeti Igazgatóság OSAP táblák

5. táblázat: A fafajok választék megoszlása (2002 – 2012)

2002	T-B			CS – GY - EKL			A			NY - FÜ			ELL			F			Összesen		
	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%
Rönk	464,0	31,4	32,9	89,9	7,2	7,7	123,8	10,0	11,1	532,5	51,1	52,7	41,9	21,7	22,5	138,2	21,5	21,9	1390,2	23,8	25,2
Egyéb fűr. ip. alapanyag	78,8	5,3	5,6	27,8	2,2	2,4	36,2	2,9	3,2	90,2	8,7	8,9	4,2	2,2	2,3	35,5	5,5	5,6	272,6	4,7	4,9
Papírfa, rostfa	183,9	12,4	13,0	254,5	20,4	21,9	8,3	0,7	0,7	245,5	23,6	24,3	94,0	48,7	50,5	361,2	56,1	57,2	1147,5	19,7	20,8
Egyéb iparifa	48,3	3,3	3,4	27,8	2,2	2,4	201,8	16,4	18,0	106,7	10,2	10,6	2,6	1,3	1,4	54,3	8,4	8,6	441,4	7,6	8,0
Vastag tűzifa	635,0	42,9	45,0	761,5	61,1	65,6	749,3	60,8	66,9	35,7	3,4	3,5	43,3	22,4	23,3	42,2	6,6	6,7	2267,0	38,8	41,1
Összes vastagfa	1410,0	95,3	100,0	1161,5	93,2	100,0	1119,3	90,9	100,0	1010,6	97,0	100,0	186,0	96,4	100,0	631,3	98,0	100,0	5518,7	94,5	100,0
Összes föld feletti nettó	1480,0	100,0		1246,0	100,0		1232,0	100,0		1042,0	100,0		193,0	100,0		644,0	100,0		5837,0	100,0	

2004	T-B			CS – GY - EKL			A			NY - FÜ			ELL			F			Összesen		
	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%
Rönk	408,3	27,8	29,2	54,0	4,3	4,6	104,9	9,0	9,8	470,6	49,5	51,1	37,7	21,6	22,6	108,9	16,8	17,1	1184,4	20,9	22,1
Egyéb fűr. ip. alapanyag	63,2	4,3	4,5	23,4	1,9	2,0	39,8	3,4	3,7	134,2	14,1	14,6	6,3	3,6	3,8	67,4	10,4	10,6	334,3	5,9	6,2
Papírfa, rostfa	144,3	9,8	10,3	149,3	11,9	12,8	9,5	0,8	0,9	215,2	22,7	23,4	74,4	42,8	44,6	364,3	56,2	57,2	956,9	16,9	17,9
Egyéb iparifa	28,4	1,9	2,0	24,3	1,9	2,1	176,4	15,1	16,5	54,2	5,7	5,9	2,7	1,5	1,6	26,3	4,1	4,1	312,3	5,5	5,8
Vastag tűzifa	754,8	51,5	54,0	917,1	73,1	78,5	736,8	63,1	69,0	47,0	5,0	5,1	45,7	26,2	27,4	70,0	10,8	11,0	2571,4	45,4	48,0
Összes vastagfa	1399,0	95,4	100,0	1168,1	93,1	100,0	1067,4	91,5	100,0	921,4	97,0	100,0	166,7	95,8	100,0	636,9	98,3	100,0	5359,4	94,7	100,0
Összes föld feletti nettó	1467,0	100,0		1254,0	100,0		1167,0	100,0		950,0	100,0		174,0	100,0		648,0	100,0		5660,0	100,0	

5. táblázat folyt: A fafajok választék megoszlása (2002 – 2012)

2006	T-B			CS – GY - EKL			A			NY - FÜ			ELL			F			Összesen		
	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%
Rönk	419,8	27,6	29,2	46,3	3,6	4,0	95,4	8,4	9,4	465,0	48,6	50,1	29,9	16,9	17,8	172,8	20,4	20,7	1229,2	20,8	22,1
Egyéb fűr. ip. alapanyag	59,4	3,9	4,1	18,5	1,5	1,6	25,7	2,2	2,5	111,4	11,6	12,0	7,8	4,4	4,7	90,2	10,6	10,8	312,9	5,3	5,6
Papírfa, rostfa	91,9	6,0	6,4	105,7	8,3	9,0	2,8	0,2	0,3	205,1	21,5	22,1	38,3	21,6	22,8	437,8	51,7	52,4	881,6	14,9	15,8
Egyéb iparifa	39,3	2,6	2,7	10,5	0,8	0,9	157,7	13,8	15,5	69,4	7,3	7,5	2,6	1,5	1,5	36,1	4,3	4,3	315,7	5,3	5,7
Vastag tűzifa	829,0	54,6	57,6	991,5	77,9	84,6	738,0	64,7	72,4	77,4	8,1	8,3	89,3	50,5	53,2	98,2	11,6	11,8	2823,5	47,8	50,8
Összes vastagfa	1439,3	94,8	100,0	1172,6	92,1	100,0	1019,6	89,4	100,0	928,3	97,1	100,0	167,9	94,8	100,0	835,3	98,6	100,0	5562,9	94,1	100,0
Összes föld feletti nettó	1519,0	100,0		1273,0	100,0		1141,0	100,0		956,0	100,0		177,0	100,0		847,0	100,0		5913,0	100,0	

2008	T-B			CS – GY - EKL			A			NY - FÜ			ELL			F			Összesen		
	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%
Rönk	346,2	22,0	23,3	28,5	2,3	2,5	65,0	5,4	6,1	460,7	46,7	48,4	22,0	10,6	11,6	140,2	18,8	19,7	1062,5	17,8	19,2
Egyéb fűr. ip. alapanyag	57,0	3,6	3,8	10,4	0,8	0,9	38,5	3,2	3,6	132,8	13,5	14,0	4,3	2,1	2,3	72,8	9,8	10,2	315,7	5,3	5,7
Papírfa, rostfa	198,2	12,6	13,3	113,3	9,2	10,1	2,5	0,2	0,2	235,9	23,9	24,8	24,1	11,6	12,7	344,4	46,2	48,4	918,4	15,4	16,6
Egyéb iparifa	28,1	1,8	1,9	16,4	1,3	1,5	136,3	11,3	12,7	57,8	5,9	6,1	19,9	9,6	10,5	54,2	7,3	7,6	312,8	5,3	5,7
Vastag tűzifa	858,6	54,5	57,7	948,4	77,0	84,9	828,3	68,5	77,4	64,4	6,5	6,8	119,4	57,7	62,9	100,2	13,5	14,1	2919,3	49,0	52,8
Összes vastagfa	1488,1	94,4	100,0	1116,9	90,7	100,0	1070,6	88,5	100,0	951,6	96,4	100,0	189,7	91,6	100,0	711,8	95,5	100,0	5528,7	92,8	100,0
Összes föld feletti nettó	1576,0	100,0		1232,0	100,0		1210,0	100,0		987,0	100,0		207,0	100,0		745,0	100,0		5957,0	100,0	

5. táblázat folyt: A fafajok választék megoszlása (2002 – 2012)

2010	T-B			CS – GY - EKL			A			NY - FÜ			ELL			F			Összesen		
	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%
Rönk	509,0	29,2	30,7	50,7	4,1	4,4	107,1	7,6	8,6	501,2	48,7	50,3	37,6	18,2	18,9	159,4	20,3	20,6	1365,0	21,3	22,8
Egyéb fűr. ip. alapanyag	74,2	4,3	4,5	18,6	1,5	1,6	37,3	2,7	3,0	120,7	11,7	12,1	9,0	4,3	4,5	93,7	11,9	12,1	353,5	5,5	5,9
Papírfa, rostfa	181,1	10,4	10,9	129,8	10,5	11,3	9,2	0,7	0,7	224,0	21,7	22,5	34,3	16,6	17,3	373,5	47,6	48,4	951,8	14,9	15,9
Egyéb iparifa	26,5	1,5	1,6	16,1	1,3	1,4	211,4	15,0	16,9	90,3	8,8	9,1	4,7	2,3	2,4	44,8	5,7	5,8	393,7	6,1	6,6
Vastag tűzifa	865,5	49,7	52,1	921,4	74,4	80,5	883,5	62,9	70,6	59,2	5,7	5,9	108,8	52,6	54,8	97,1	12,4	12,6	2935,5	45,8	48,9
Összes vastagfa	1656,3	95,1	100,0	1136,7	91,8	100,0	1248,3	88,9	100,0	995,3	96,6	100,0	194,4	93,9	100,0	768,4	97,9	100,0	5999,5	93,7	100,0
Összes föld feletti nettó	1741,0	100,0		1238,0	100,0		1405,0	100,0		1030,0	100,0		207,0	100,0		785,0	100,0		6406,0	100,0	

2012	T-B			CS – GY - EKL			A			NY - FÜ			ELL			F			Összesen		
	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%	E m ³	%	%
Rönk	410,4	23,4	24,9	49,2	3,4	3,7	77,6	4,3	4,9	640,2	45,6	48,3	43,8	15,7	17,3	226,0	21,2	22,6	1447,3	18,7	20,4
Egyéb fűr. ip. alapanyag	63,0	3,6	3,8	14,1	1,0	1,1	59,1	3,3	3,8	201,2	14,3	15,2	10,2	3,7	4,1	106,8	10,0	10,7	454,4	5,9	6,4
Papírfa, rostfa	229,9	13,1	13,9	184,8	12,9	14,1	23,1	1,3	1,5	346,1	24,7	26,1	39,7	14,2	15,7	431,2	40,5	43,1	1254,8	16,2	17,6
Egyéb iparifa	24,0	1,4	1,5	29,8	2,1	2,3	210,7	11,8	13,4	42,6	3,0	3,2	10,0	3,6	3,9	99,3	9,3	9,9	416,4	5,4	5,9
Vastag tűzifa	922,1	52,6	55,9	1035,6	72,0	78,8	1200,3	66,9	76,4	93,4	6,7	7,0	149,1	53,4	59,0	138,2	13,0	13,8	3538,7	45,8	49,8
Összes vastagfa	1649,4	94,1	100,0	1313,5	91,3	100,0	1570,9	87,6	100,0	1323,5	94,4	100,0	252,7	90,6	100,0	1001,4	94,0	100,0	7111,5	92,0	100,0
Összes föld feletti nettó	1753,0	100,0		1438,0	100,0		1793,0	100,0		1404,0	100,0		279,0	100,0		1065,0	100,0		7732,0	100,0	

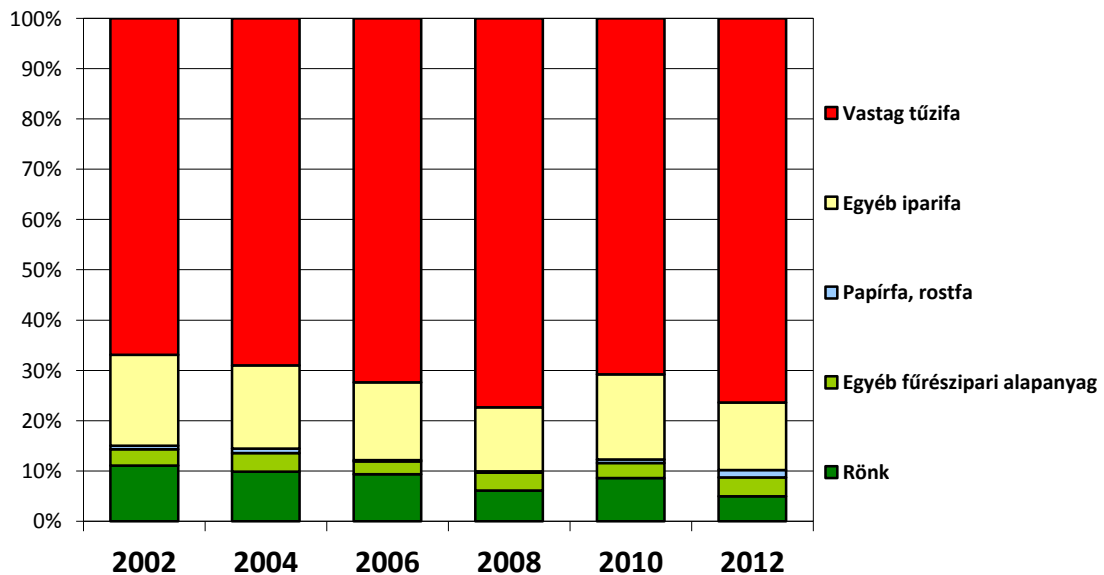
Forrás: NÉBIH Erdészeti Igazgatóság OSAP táblák

Az erdőgazdálkodás sajátos jellemzője, hogy rövid-közép időtávon nem tud alkalmazkodni a kereslet-kínálat változásához. Ugyanakkor az erdészet jövedelmezőségében meghatározó árbevétel optimalizálására lehetőség (és szükség) van a kitermelhető (kitermelt) faállományok erdei fatermék választékának a piaci jellemzőkhöz (kereslet, ár) igazítására. Az Akác esetében az elmúlt tíz évben ennek az elvnek a gyakorlati megvalósulását tapasztaljuk. (6. táblázat, 2. és 3. ábra)

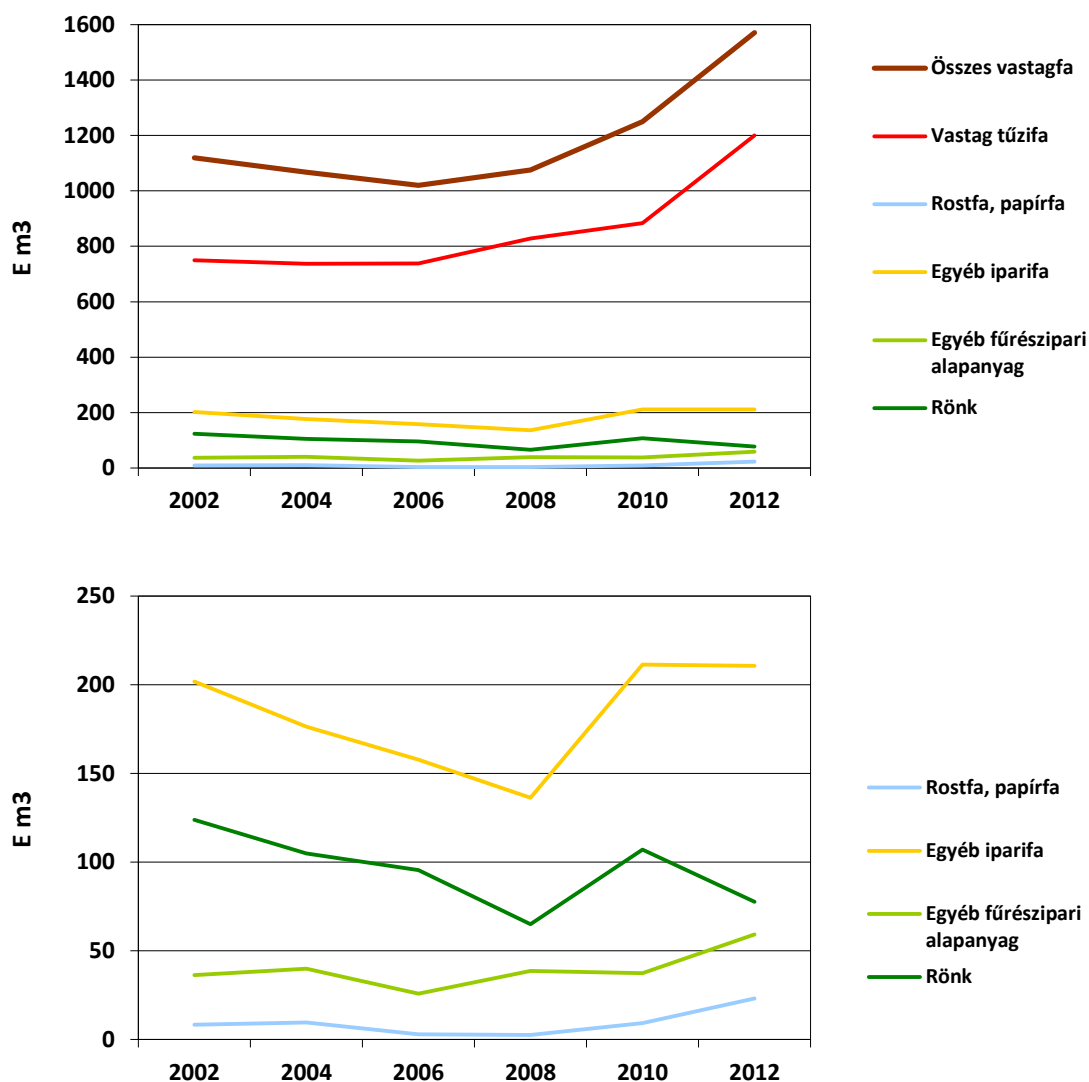
6. táblázat: Akác föld feletti nettó fakitermelés választék összetételének alakulása

Választék	2002		2004		2006		2008		2010		2012	
	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%	E m ³	%
Rönk	123,8	10,0	104,9	9,0	95,4	8,4	65,0	5,4	107,1	7,6	77,6	4,3
Egyéb fűr. ip. alapanyag	36,2	2,9	39,8	3,4	25,7	2,2	38,5	3,2	37,3	2,7	59,1	3,3
Papírfa, rostfa	8,3	0,7	9,5	0,8	2,8	0,2	2,5	0,2	9,2	0,7	23,1	1,3
Egyéb iparifa	201,8	16,4	176,4	15,1	157,7	13,8	136,3	11,3	211,4	15,0	210,7	11,8
Vastag tűzifa	749,3	60,8	736,8	63,1	738,0	64,7	828,3	68,5	883,5	62,9	1200,3	66,9
Összes vastagfa	1119,3	90,9	1067,4	91,5	1019,6	89,4	1075,4	88,9	1250,7	89,0	1570,9	87,6
Összesen	1232,0	100,0	1167,0	100,0	1141,0	100,0	1210,0	100,0	1405,0	100,0	1793,0	100,0

Forrás: NÉBIH Erdészeti Igazgatóság OSAP táblák

2. ábra: Akác vastagfa kitermelés választék összetételének alakulása

3. ábra: Akác nettó fakitermelés választékainak mennyiségi alakulása 2002–2012

Összefoglalás

Az elmúlt évtizedet vizsgálva megállapíthatjuk, hogy akác részaránya a fakitermelésben 20-23% között mozog, enyhe emelkedést mutatva. Főbb választékait tekintve megfigyelhető a tűzifa hányad emelkedése, a 2002. évi 60%-ról 67%-ra nőtt ez az arány 2012-re. Ipari hasznosítás szempontjából szembeötlő rönk hányad folyamatos csökkenése (10%-ról 4%-ra a vizsgált évtized végére), a rostfa, papírfá valamint az egyéb fűrészipari alapanyag részarányának növekedése. Megfigyelhető az egyéb iparifa magas százalékos aránya. Ez az oszlop, karó választékok biotermesztésben való fokozott elfogadottsága, és a kültéri berendezéseknél való egyre gyakoribb alkalmazásának tudható be, amely a 90-es évek közepétől kezdve kifejtett komoly marketing munkának köszönhető.

Az elmúlt évtizedekben (a jogszabályi és támogatási szigorításokig) az Akác az erdőtelepítések kedvelt fafaja volt, így az erdősítések (erdőtelepítések és az olcsó sarjaztatásos erdőfelújítások) biztosítják a jelenlegi fakitermelési ütem fenntartását (területben és élőfa-készletben).

A tudatos kutatói munkának köszönhetően az Akác esetében korábban és jelenleg is vannak olyan genetikai változatok, amelyek növekedése, választékszerkezete lényegesen jobb a köztermesztésnél. Az Erdővagyon-gazdálkodási Intézet is részt vett a most zárult GOP-1.1.1-11-2012-0084 számú projektben (Új, kiugróan gyors növekedésű, minőségi törzsnevelő „Obelisk” akác fajtajelöltek iparszerű, vegetatív szaporítás-technológiájának és ültetvény modelljének kidolgozása).

Ezek alkalmasak fokozott iparifa hányadú ültetvényekben való alkalmazásra, amely nem csak az akác jelenét, de jövőbeni kiemelt szerepét is biztosítja.

Felhasznált irodalom

Molnár S. (2010): Hazai fafajok: Az akác. Magyar Asztalos, faipar.hu

<http://faipar.hu/hirek/alapanyag/2910.hazai-fafajok-az-akac.html>

NÉBIH Erdészeti igazgatóság: Beszámoló az erdősitésekről és a fakitermelésekről – OSAP táblák (mérleg lapok)